

Michaela Sivčáková:

Obraz mozambické ženy v románu Pauliny Chizianové *Niketche*

Posudek vedoucí práce

Michaela Sivčáková, studentka jednooborové portugalštiny, si za téma své bakalářské práce zvolila jeden z nejúspěšnějších románů současné mosambické literatury a jeden z mála těch, které se zabývají postavením ženy ve společnosti, kde se původní africké tradice stýkají s evropskou kulturou přinesenou portugalskými kolonizátory.

Diplomantka si práci rozdělila do čtyř kapitol, z nichž první dvě se dotýkají některých aspektů historie, geografie a etnografie Mosambiku, druhé dvě se věnují autorce zvoleného románu a vlastní analýze textu.

Na prvním místě je třeba zdůraznit, že si Michaela Sivčáková vybrala téma, pro jehož zpracování ji mateřská univerzita blíže nepřipravila – s africkou lusofonní literaturou se setkala až během svého studijního pobytu v Portugalsku. Její práce je prvním vhledem do díla této pozoruhodné autorky dostupným českému čtenáři. (Chizianovou se sice již roku 2009 zabývala Hana Šnajdaufová z Masarykovy univerzity v Brně, část věnovaná autorčinu životu a dílu je však psána portugalsky.)

Na prvních dvou informativních částech oceňuji to, že si diplomantka z nepřeberného množství informací dokázala vybrat to podstatné a nezahltla svůj text podružnostmi. V kapitole nahlížející do mosambických dějin se soustředí především na ty stránky, které mají přímý vliv na téma, které ji zajímá: postavení mosambické ženy. Na malém prostoru zde ukazuje složité proplétání rozmanitých domorodých tradic, salazarovského koloniálního režimu s jeho patriarchalismem a marxismem ovlivněného pohledu na ženu, který razila FRELIMO. V kapitole zabývající se geografii a etnografií se Sivčáková pokouší nabídnout vhled do nepřehledného světa domorodých kultur, zejména rozdílů mezi Severem a Jihem – toto pojednání by se jistě dalo zpřesnit a prohloubit, ale vnímám zde svůj jistý vědomostní dluh a mám dojem, že se diplomantka v českém informačním vakuu s tímto tématem vyrovnala poctivě.

V části věnované osobnosti Pauliny Chizianové se diplomantka nechává vést především postkoloniálním pohledem, který je pro zkoumání této autorky nesporně relevantní, ačkoli jistý smysl by mohla mít i výraznější optika generová. Přestože generovému pohledu není věnován samostatný oddíl, diplomantka dobře zvládla příslušnou terminologii a ve zvláštním pojednání tohoto tématu jí bránila jen časová tíseň.

Těžiště práce leží v analýze románu (s. 25–39). Zde diplomantka zúročuje poznatky nashromážděné v předchozích kapitolách práce a ukazuje proces skutečného sebeuvědomění, které není okrojováno ideologií (jak tomu chtěla FRELIMO), nýbrž vychází z procesu zrání a vnitřního porozumění protagonistky. Jak Michaela Sivčáková přesvědčivě ukazuje, její cesta k svébytnému, sebevědomému ženství má současně alegorický ráz: je originální cestou ukazující složitou, ale možnou cestu k autentické mosambické kultuře, která vrhá kritické světlo na představu ženství raženou evropskou kulturou. (Vzdor vážnosti tématu zde vnímám určitou hravost a schopnost odstupu, jakou se vyznačují například příběhy botswanské *První dámské detektivní kanceláře* Alexandra McCalla Smitha.)

Za jistý nedostatek práce považuji jistou nedbalost v zacházení s jazykem (např. absence čárky v překladu na s. 17, kde se mluví o příslušnících bantuského etnika Macuů na Severu a o příslušnících Tsongů na Jihu, vyvolává dojem, že jde ve skutečnosti o etnika tři), nedůslednost ve formální úpravě (např. rozlišení mezi uvozovkami a kurzívou v bibliografických údajích – namátkou na s. 21; v textu zde u stati „Já žena“ chybí uvozovky při uvedení originálu), tituly románů nejsou převezeny do češtiny, jak je v kraji zvykem, někde se z nepozornosti v běžném textu mění velikost písma atd.

V celku se však domnívám, že Michaela Sivčáková splnila nároky kladené na bakalářskou práci, osvědčila schopnost samostatného přístupu k primární i sekundární literatuře stejně jako způsobilost k překladu literárního i neliterárního textu. Její práci bych hodnotila jako *výbornou*.

V Praze dne 2. září 2016

Mgr. Šárka Grauová, Ph.D.